

10tisoč vojakov. Zato vlada pošlje tja v kratkem mnogo vojakov. Kakor pa Kubance podpirajo severni Američani, tako Filipince Japonci.

Za poduk in kratek čas.

Madjari in njih navali na slov. Štajar.

(Zgodovinski spominki; piše M. Stekovec.)

(Dalje.)

II.

Komaj je bil Arpad s svojimi ropoželjnimi četami prihrul na sedanjo Ogersko, so se bližnji narodi kmalu prepričali, da so dobili divjega in zelo nevarnega soseda. Ogri se namreč nikakor niso zadovoljili s tem, kar jim je živinoreja dajala, ampak kakor nekdanj Obri, tako so zdaj oni leto za leto v velikih četah na hitrih svojih konjičih drli v sosedne dežele, po katerih so neusmiljeno ropali, požigali cerkve in hiše, morili može, otroke in stare ženice, mlade pa odpeljavali seboj, da bi služile njih pohotnosti. V nekaterih letih so obširno Panonijo, h kateri je spadal tudi del slov. Štajarja, tako opustili, da l. 900. ni bilo v celi deželi nobene cerkve.¹⁾

Pa tudi drugi, še tako oddaljeni kraji niso bili varni pred njihovimi napadi; — ne le Nemško, nego celo Italijo in Francosko so obiskali in zapustili znamenja svoje nezasišane grozovitosti.

Nemški kralj Ljudevik, imenovan dete, se je hotel upreti njihovi sili ter je nabral na Bavarskem veliko vojsko, kateri se je pridružilo tudi mnogo Slovencev. A v grozni bitvi pri Požunu (9. avg. 907) so Ogri popolnoma zmagali svoje nastprotnike, katerih večji del je žalostno končal na krvavem bojišču in le malo jih je ušlo iz strašnega klanja. Po tej nesrečni bitvi so Ogri posedli vso današnjo Avstrijo in velik kos Štajarske, Moravska pa jim je morala davek plačevati in ni več imela svojih knezov.

Kakor prva leta, tako so Ogri še dolgo hodili v sosedne dežele ropat in pustošiti, dokler jim ni nemški kralj Henrik I. ujel imenitnega vojvoda (924) ter si zanj izprosil premirje na devet let. Ta čas je Henrik dobro porabil. Izuril si je konjike ter vse preskrbel, cesar mu je bilo treba, da je mogel po preteklem premirju strahovite Ogre v slavni bitvi pri Merzeburgu (28. avg. 933) do dobrega užugati. Zdaj se niso upali na Nemško, dokler je živel Henrik. Ko so pa po njegovi smrti zopet tje prihruli, jih je cesar Oton I. s češko pomočjo še slavnije zmagal na Leškem polju pri Avgzburgu (10. avg. 955).

Po tej usodepolni bitvi so Ogri po malem sprevideali, da bodo ravno tako poginili, kakor nekdanj Huni in Obri, če ne bodo opustili razbojnega svojega življenja. Gjula, vojvoda na Erdeljskem, kjer je razen paganskih Ogrov bivalo mnogo krščanskih Vlahov, se je prvi dal krstiti. Njegova hči Sarolta se je omožila z Geso ali Gejzo ter ga pregovorila, da je tudi on postal kristjan. Na njegovo povabilo so prišli z Nemškega in Češkega krščanski blagovestniki, l. 984. pa celó praški škof, sv. Adalbert (Vojteh), ki mu je v Ostrogonu krstil njegovega sina, sv. Štefana.²⁾

¹⁾ Bavarski škofje so pisali v prvi polovici l. 900, papežu Ivanu IX. med drugim tako-le: „... ipsi (Ungari) supervenerunt et alios captivos duxerunt, alios occiderunt, alios ferina carcerum fame et siti perdidierunt, innumeros vero exilio deputaverunt et nobiles viros ac honestas mulieres in servitium redegerunt, ecclesias Dei incenderunt et omnia aedificia deleverunt; ita ut in tota Pannonia nostra, maxima provincia, tantum una non appareat ecclesia, prout episcopi a vobis destinati, si fateri velint, enarrare possunt, quantos dies transierunt et totam terram desolatam viderunt.“ (Juvavia, II., 285).

²⁾ Meynert, Gesch. Oesterr., IV., 40-44 in J. Staré, Občana zgodovina, III., 701.

Vsled tega se je zlasti po blagem prizadevanju kralja Štefana kljubu nasprotovanju nekaterih mogočnih ogerskih plemenitnikov, katerim mirno življenje ni uga-jalo, krščanstvo vendar le vedno bolj utrjevalo ter je divje Ogre tako oblačilo, da so precej časa dali mir svojim sosedom.

Ko pa je sv. Štefan dne 15. avgusta l. 1038. brez otrok umrl, nastal je na Ogerskem splošen nered, ki je imel tudi za sosedne dežele slabe nasledke. Že čez tri leta so namreč Ogri postavnega kralja, Petra, sina Štefanove sestre Gizele, izgnali ter na mesto njega palatina Samuela Abo iz rodu Kumanov posadili na ogerski prestol. Ker sta se pa za Petra potegovala njegov svak, mejni grof Adalbert Avstrijski in nemški cesar Henrik III., planil je Samuel l. 1042. z dvema armadama na Avstrijsko. Tudi na Štajarsko je poslal precejšnjo trumo, ki se je, upustošivši rodovitno okolico, lotila tudi Ptuja. Toda še o pravem času je pridiral mejni grof Gotfrid, ki je sovražnike pred mestnim ozidjem v Budini premagal ter nje proti vzhodu odpodil.¹⁾

Enako se je Ogom godilo tudi na Avstrijskem, in Peter se je l. 1044. po žalostnem koncu Samuela zopet povrnil na ogerski prestol. Pa že l. 1046. so ga ogerski velikaši s pomočjo še precej močne paganske stranke vrgli v ječo, v kateri je kmalu umrl. (Dalje prih.)

Smešnica. Jovan Veselovič vpraša nekdanj svoje tovariše: »Kdo je bil prvi lekarnar ali apotekar?« Nihče ne zna. Slednjič jim Veselovič pomaga, rekoč: »No, kozel, ker je on prvi rože pobiral in delal kroglice!«

Razne stvari.

Domače. (Mil. knezoško!) so v zadnjem skofjskem uradnem listu vernikom ostro prepovedali branje in razširjanje sledečih dveh pogubljivih knjizic: »Grešnikov prijatelj. Natisnila tiskarna Pajeviča v Novem Sadu«, in pa »Kristus in socialna demokracija. Ponatis iz »Delaveca«. Spisal R. Kalver.«

(Najvišje potrjenje.) Presvetli cesar so potrdili izvolitev gosp. dr. Jos. Serneca za načelnika celjskemu okrajnemu zastopu in g. dr. Ivana Dečka za njegovega namestnika.

(Nova profesorska stolica) v mariborskem bogoslovju se je ustanovila in sicer za krščansko modroslovje in fundamentalno bogoslovje; toda stolica se namesti še le dne 1. oktobra 1897.

(V slavni Lurd) je začetkom minolega tedna romalo s posebnim vlakom okoli 500 avstrijskih romarjev. V soboto so došli v Lurd in ondi ostali štiri dni. Iz naše škofije se udeležijo ti-le p. n. gospodje: kanonik Karol Hribovšek, dekan Fr. Dovnik, župnika Fr. Zdolsek in Anton Lednik in kaplan Fr. Črnenšek.

(Volilci, pozor!) Od več strani se mi je nanzanilo, da mislijo nekateri naših volilcev meni dati glasove, namesto vlč. g. Lendovškeku, župniku in duh. svetovalcu v Makolah; pa jaz tukaj izjavljam, da nisem mislil nikdar kandidirati in bi tudi nikakor ne sprejel izvolitve. Opozarjam torej vse tiste volilce, ki ste bili namenjeni, meni dati glasove, da se na nobeden način ne date motiti, in date na dan volitve vsi vlč. g. Lendovškeku svoje glasove. Le pomislite, kake nasledke bi imelo za nas, če nismo jedini? Torej slovenski volilci, dne 21. septembra dajmo vsi jednoglasno svoje glasove kandidatoma: g. Robiču in g. Lendovškeku! Zmaga mora biti tako sijajna, kakor še poprej nikdar! — Franc Mlakar, posestnik v Hošnici.

¹⁾ Muchar, Gesch. Steierm., IV., 282.

(Naznanilo cerkvenega zbora za lavantinsko škofijo). Na vrata tukajšnje Alojzijeve cerkve se je nabilo danes zjutraj naslednje naznanilo: »Cerkveni zbor za lavantinsko škofijo, katerega so napovedali milostljivi knez in škof Mihael, pričel se bo letos 28. dan meseca septembra z božjo pomočjo v cerkvi sv. Alojzija v Mariboru. V dnevih sv. cerkvenega zbora spovedovali bodo spovedniki v stolnici in v cerkvi sv. Alojzija; verniki pa zadobivali popolnoma odpustek, podeljen od sv. Očeta, dne 16. maja 1896 onim, ki bodo vredno prejeli zakrament sv. pokore in presvetega rešnjega Telesa in pobožno molili v cerkvi sv. Alojzija za edinstvo krščanskih poglavarjev, za vničenje krivih ver, za spreobrnjenje grešnikov in za povišanje matere sv. katoliške cerkve. — Ignatius Orožen, m. p. Cancellarius«.

(V zavodu čč. šolskih sester) v Mariboru je bila dne 8. sept. za prednico izvoljena častita sestra Stanislava Voh. Nova častita mati je bila rojena leta 1859. pri Sv. Ilju pri Gradiču in je sestra vlč. gospoda nadžupnika v Konjicah.

(»Mlačnost pri volitvah«.) Tako se glasi v »Slov. Narodu« od dne 7. sept. članek, ki se kar cedi samega strupenega obrekovanja. Kako čisto drugače piše »Marburgerca« dne 6. sept. in ta pač bolje pozna našo čast. duhovščino, kakor »Slov. Narod«, ki ne more svoje jezé prekriti, da ima med našo duhovščino samo dva prijatelja, med posvetnjaki pa tudi prav malo. Kdor pri nas prisega na »Slov. Narod«, ta je in ostane naš nasprotnik. Več o priliki.

(Iz rogaškega okraja.) Začetkom septembra so se vršile tukaj prvotne volitve volilnih mož brez vsega hrupa. Nemške liberalce je namreč tokrat pamet srečala, da se niso vtikali v volitve. Celo na Slatini postalo jim je grozdje prekislo. Naši katoliško-narodni kandidatje so povsod sijajno zmagali in bodo vsi glasovali za g. dr. Fr. Jurtela.

(Letovišče na Slatini) se je že skoraj do čista spraznilo. Le kakih 50 gostov se še nahaja ondi, ki pa že štejejo ure do svojega odhoda.

(Izid prvotnih volitev) za deželni zbor v mariborskem, št.-lenarskem in slov.-bistriškem okraju nam je že znan. Hvala Bogu in vrlim Slovincem, naša slov. kandidata, g. Franc Robič in č. g. Mih. Lendovšek, dobila okoli 80 glasov večine. Upamo, da se nobeden slov. volilni mož ne bo dal premotiti od nemškutarjev!

(V dijaško semenišče) v Mariboru so na novo vsprejeti: drugošolci Jožef Kostreva iz Kostrivnice, Konrad Šesko iz Št. Vida na Planini, Martin Jurhar z Reke, Jakob Kelemina od Sv. Miklavža pri Ormožu, Matija Rauter iz Ljutomera, Martin Kramberger od Sv. Lenarta v Slov. gor.; tretješolci Jož. Zidanšek iz Špitaliča, Karol Bezjak od Sv. Marjete niže Ptujja, Fr. Mihalič iz Ljutomera, Adolf Pečovnik od Sv. Lenarta v Slov. gor. in četrtošolec Anton Pintar iz Poličan. — Upisovanje na gimnaziji mariborski se vrši dne 16. in 17. septembra.

(Umor in samomor.) Protestantski posestnik »Schützenhofs« v Rospohu pri Mariboru, Anton Schreiber, je v nedeljo zjutraj z revolverjem ustrelil v glavo svojo 9letno hčerko, ki je potem drugi dan umrla, sebe pa v sence, da je bil takoj mrtev.

(Volilni shod) bo v ponedeljek, dne 14. sept. 1896 v Brežicah v dvorani hotela Klembas popoldne ob 5. uri. Poročal bo bivši poslanec g. Josip Jerman o delovanju v deželnem zboru in se g. Josip Žičkar, župnik v Vitanji, rajhenburški rojak, katerega je shod zaupnih mož kandidatom proglašil, predstavil.

(Hrabri volilci) v Škoflji vasi pri Celju in na Dobrni so premagali vse spletkarije nemčurske. Preč. g. kanonik Gajšek so se na vozičku dali peljati na volišče. Slava!

(Sijajen bil je shod) volilcev v Ormožu: (gsp. dr. Franc Rosina je bil po njegovem izvrstnem govoru navdušeno vsprejet za kandidata; ves ormoški okraj je za njega.

(Važen poduk) V nedeljo, dne 13. septembra pride državni poslanec g. Franc Robič k Sv. Trojici ter bode po večernicah v gostilni g. Steinbauerja o znižanju zemljiškega davka govoril. Vsi posestniki, zlasti pa občinski predstojniki, udeležite se tega podučnega govora v lasten dobiček prav obilno!

(Fr. Girstmayer), ki po vsej sili hoče dobiti pošteno brcjo od slovenskih volilcev dne 21. sept., danes razklada svoj program pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, kamor je shod volilcev sklical znani Mravlag. G. Franc bo seveda Bog ve kaj vse obljubil, kakor sploh znajo nemški liberalci in nacijonanci, storil pa ne bode za kmete ničesar.

(Volitve za okrajni zastop) gornjegrajski so za veleposestvo razpisane za dan 28. septembra. — Volilni možje v gornji Savinjski dolini so vsekozi za narodna kandidata.

(Zopet nov dedič) po znani zapuščini Dre-ovi v Ljubljani zglasil se je pretekli teden pri sodniji v Gornjem gradu. V polni meri se tukaj uresničuje: »Kakor dobljeno, tako zgubljeno«.

(Volilni shod) gg. kandidatov dr. Jos. Serneca in dr. Ivana Dečka v torek dne 8. septembra v Mozirju je bil dobro obiskan.

(Doktorjev ne, duhovnikov ne!) Ta stara fraza se o volitvah veliko sliši. Mi smo je že vajeni, saj sta jo vedno trobila bivša nemškutarška lista »Kmet-ski prijatelj« ali celjski lisjak in pa »Štajerski kmet« ali kajhar.

(Od Save) se nam piše: V dobrem spominu je vsakemu učitelju prejšnji gosp. okrajni šolski nadzornik prof. Zavadlal. Dobili smo naslednika v gosp. Voduseku. Spoznali smo ga kot prijatelja Slovencev in duhovščine. Bog ga nam ohrani mnogaja leta! Za znanim Ambröschitschem pa ni in tudi ne bo krokal nobeden ptič.

(Iz šole.) Dne 3. sept. je gospod c. kr. okrajni glavar celjski, grof Attems, srebrni zaslužni križec s kronico slovesno pripel na prsi gospodu Kodermanu, nadučitelju na Vrankoljem pri Vojniku. — Gdč. Pepica Koderman, ki je letos dovršila učiteljišče, postala je učiteljica v Zrečah. — V Gradcu je umrla gospa Viktorina Knaflič roj. Milek, učiteljica pri Sv. Lenartu blizu Laskega-trga; njen soprog je ondi nadučitelj. Sedanja pokojnica je učiteljvala tudi na Dobrni in v Šmarijah. — Med topličarji v Rimskih toplicah se je v korist ubožnim učencem tamošnje šole nabralo blizu 300 gld.

(Za vinogradnike.) Naša dežela ima trsovnice v Lipnici, v Ljutomeru, v Halozah, v Pišecah. Iz teh krajev zamorejo vinorejci dobiti ameriansko trsje, in sicer: rezanice, vkoreninjenice, pa tudi oplemenjene trte. Po tisoč komadov rezanic dobi se za 3 gld., vkoreninjenic za 10 gld. oplemenjenic za 50 gld. Kupci se morajo do konca oktobra oglasiti vsaki pri svojem občinskem uradu, toti bo naznanil deželnemu odboru v Gradcu.

(Društvene. (Dijaški kuhinji) v Mariboru so darovali oni čč. gospodje, ki so pred tednom napravili župnijski izpit, 33 gld. Slava! G. nadučitelj Štefan Kovačič, povodom blagoslavljanja kapele g. naduč. M. Rajšpa na Kušeniku nabral 11 fl., čč. gg. Martin Gaberc, župnik v Kapelah, 5 fl., Erjavc P., župnik v Trbovljah, 3 fl., Gregorc Pank., kaplan v Trbovljah, 3 fl. Bog plati!

(Bralno društvo) pri Sv. Andražu v Slov. gor. priredi v nedeljo, 13. dne septembra v šolskih prostorih veselico s petjem, govori in gledališko igro. Začetek ob 3. uri. Prosta zabava pri Tošu.

(V Konjicah) bo »Katol. polit. društvo« imelo v nedeljo, dne 20. septembra ob 3. uri popoldne, povodom rojstnega dne našega mil. knezoškola Mihaela, zborovanje. Natančnejši vsposed se priobči prihodnjic. K temu zborovanju so posebno uljudno povabljeni razni katoliški delavci: obrtniški, rokodelski in kmečki, pa tudi drugi prijatelji našega vernega ljudstva. Prav dobro došli so nam tudi naši volilni možje!

(Za društvo duhovnikov) vplačali so meseca julija in avgusta čč. gg.: Veternik Ant. 70 fl. (ustan. in letn. dopl.), Šoba Al. 22 fl. (letn. do 97), Brglez Fr. 21 fl., Klepač Fr. 18 fl., Kolar Ant. 15 fl. (letn. do 97), Plepelec Jož. 13 fl., Meznarič Ant., Ozmeč Jož. (letn. do 97), Janžekovič Jož., Pivec Štef. (ustan. dopl. letn. do 97) po 11 fl., Simonič Fr. 10 fl., Korošec Mih. in Čepin V. (letn. do 99) po 5 fl., Rožman Al. (letn. do 98) 4 fl., Črnenšek Fr. (letn. do 98) in Jodl Jan. (letn. do 97) po 2 fl., Voh Jern., Zupančič Jak. (letn. do 99), Majcen Jož., Trstenjak Er. (letn. do 97) in Sparhakl J. po 1 fl.

Iz drugih krajev. (Pešpolk »Deutschmeister«) na Dunaju je bil pogosčen v nedeljo v praterski rotundi. Vojaki so dobili golaš, svinjske pečenke, za katere je trebalo 112 svinj, in solato, katero bi težko spravil na velik voz. Streglo 120 natakarijev.

(Zopet potres v Ljubljani.) Včeraj opoldne, 8 minut pred 12. uro, se je v Ljubljani pojavil potres s podzemeljskim bučanjem, trajajoč štiri sekunde. Nove škode ni napravil.

(Orglarska šola v Ljubljani) se odpre dne 18. sept. ob 3. uri popoldne. Novih učencev se vsprejme letos samo pet, ki pa naj bodo nekoliko že izvežbani.

(Najdaljši dan v Evropi) imu mesto Reykjavik na otoku Island. Tam in sploh po vsem otoku traja dnevna svetloba pol štiri mesece. V Norvegiji je v

mestecu Vardöhus neprenehoma dan od 21. maja pa do 22. julija. Na Švedskem, v okrožju mesta Torneja šteje najdaljši dan 21 $\frac{1}{2}$ uri, najkrajši pa 2 $\frac{1}{2}$ ure. V Petrogradu na Ruskem in v Tobolsku v Sibiriji v Aziji traja najdaljši dan po 19 ur, najkrajši pa samo 5 ur. V mestih Stockholm in Upsala je najdaljši dan za 18 $\frac{1}{2}$ ure, najkrajši pa za 5 $\frac{1}{2}$ ure. V Berlinu in v Londonu traja najdaljši dan po 17 $\frac{1}{2}$ ure.

(20tisoč goldinarjev za eno ovco.) Dne 7. julija so v mestu Sidney v Australiji po dražbi prodajali enega ovna plemenjaka. Izklicali so ga za 500 guinej, a prodali so ga za 1600 guinej, to je po našem računu za 20tisoč goldinarjev.

(V mestu Bruck) na Gornjem Štajarskem je dne 3. sept. bil za župana izvoljen gosp. Jurij Repin, rodom Slovenec iz Vojnika. Imenovanec ima precej znancev po okraju celjskem.

(Ako je hitro razširjenje in udomačenje dokaz), da je kak novi izdelek dober, potem Kathreinerjeva sladna kava nima para. Kuha se zdaj že tako v krasnih palačah kakor v najrevnejših kočah. To je vesela prikazen tako gledé splošnega zdravstvenega stanja in narodnega blagostanja, kakor tudi glede kmetijstva. Vedno pa je treba na to opozarjati, da je treba pri nakupu paziti na izvirne zavoje z imenom »Kathreiner«, kdor hoče dobiti dobro pristno blago.

Listič upravnštva. G. Ign. G. pri Sv. Andražu v Sl. g. sedaj plačano do 1. julija 1897. — One p. n. naročnike, ki so z naročnino zaostali, uljudno prosimo, da jo o pravem času poravnajo. Njim, ki so še za lani ali celo dalje časa na dolgu, narediti bomo na zavrtku znamenje, da se spomnijo svoje dolžnosti.

Loterijne številke.

Cradeč 5. septembra 1896: 30, 33, 43, 6, 66
Dunaj » » 40, 74, 70, 81, 65

V najem

vzeti želim hišo za **trgovino** v primernem kraju. Ponudbe blagovolijo se poslati vsaj do 18. t. m. pod naslovom: **A. S. poste restante Radkersburg.** 2-2

!! Novo !!

Pokopališčni zapisnik Friedhofsprotokoll

po novem od preč. kn. Šk. ordinarijata in c. kr. glavarstev potrjenim pokopališčnem redu sestavljen, se dobiva od slej pri nas 10 pol 35 kr.

„Narodne pesmi“

I. del 2. natis in II. del skupaj 20 kr., po pošti 23 kr. Kdor kupi 20 komadov, dobi jih za 20% ceneje.

Tiskarna sv. Cirila
v Mariboru, koroške ulice 5.

Učenec, najmanj 16 let star, dobrega obnašanja, ki dobi primerno mesečno plačilo, se takoj sprejme v umetno mlinarstvo pri Štefanu Lešniku v Framu pri Račah (Kranichsfeld.)

Razne

uradne pečate

najeoneje priskrbi

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Pšenica ne bo več snetljiva!

N. Dupuj-jevo sredstvo za pripravljanje semena za setev.

Najradikalnejše sredstvo proti snetljivosti pšenice, ječmena, ovsu, prosu, koruze itd. premovano in priporočeno od mnogih kmetijskih družb in znamenitih ekonomov.

Dobi se v vseh večih špecerijah in prodajalnicah za železo av. og. države v zavrtkih za 2 meterstota = okoli 2 $\frac{1}{2}$ hektolitra = 250 litrov semena zadostujoče po 25 kr. Za 1 meterstot = okoli 1 $\frac{1}{4}$ hektol. = 125 litrov semena po 13 kr.

Vsakoršna razjasnila daje zastoj in franko kemični laboratorij

NUMA DUPUY,

Dunaj, VI. Windmühlgasse št. 33.

Vezi za cepljenje trt iz patentovanega gumija

po načinu profesorja Göthe, kakor tudi dr. Kröczer-ja prodaja jedino pristna

c. in kr. dvorna tovarna za gumi in celluloid

J. N. Schmeidler.

Glavna zaloga: **Dunaj.** Podružnica: VII $\frac{1}{2}$ Stiftgasse 19. I, Graben 10.

Naslov za telegrame: „Gummischmeidler“.